

La femme de l'aviateur

(1980 - La mujer del aviador), de Eric Rohmer

Sinopsi

Víctima d'un part traumàtic, Paolo és un adolescent que té una minusvalia física i que ha de viatjar a un hospital especial de Berlín per continuar la seva rehabilitació. És aleshores que coneix per primera vegada el seu pare, Gianni. L'evolució d'aquesta relació paterno-filial és l'eix al voltant del qual s'estructura el film.

Fitxa tècnica

Direcció, guió i diàlegs ···· Eric Rohmer
 Producció ····· Les Films du Losange
 Directora producció · Margaret Menegoz
 Fotografia ····· Bernard Lutic
 Muntatge ····· Cécile Decugis
 Música ····· Jean-Louis Valero
 So ····· Georges Prat
 Format ····· 16 mm ampliats a 35 mm
 Durada ····· 104 min

Fitxa artística

Philippe Marlaud ····· François
 Marie Rivière ····· Anne
 Anne-Laure Meury ····· Lucie
 Mathieu Carrière ····· Christian

CRÍTICA

Eric Rohmer és un dels directors amb més projecció de l'anomenada *Nouvelle Vague* francesa. Aquest moviment s'inicià a finals dels 50 al voltant d'un cercle reduït i exclusiu de crítics cinematogràfics que, amb major o menor fidelitat, seguien el camí obert per André Bazin des de les pàgines de "Cahiers du cinéma". Un grapat d'aquests escriptors, com François Truffaut, Jean-Luc Godard o Claude Chabrol, van posar-se darrera la càmera per materialitzar l'ideal de cinema que defensaven als seus articles. De tots ells, el més pròxim generacionalment –i ideològica- al mestre Bazin, fou Eric Rohmer (pseudònim de Maurice Schérer).

El seu cinema es gesta sobre la base d'una sòlida argumentació teòrica, seguida amb absoluta coherència i molt escasses llicències. Amb els anys, els rígids plantejaments dels inicis han donat pas a una interpretació més flexible, sense que això afecti, però, a aquelles qualitats que fan les pel·lícules de Rohmer úniques, reconeixibles com a seves al primer cop d'ull, des de **Le Signe du lion** (1959) fins a **Triple agente** (2004), travessant les tres grans sèries que agrupen bona part dels seus films: "Seis cuentos morales", "Comedias y proverbios", "Los cuentos de las cuatro estaciones".

La mujer del aviador és la primera pel·lícula del cicle "Comedias y proverbios", que Eric Rohmer roda al llarg de la dècada dels 80. Mentre que els "Contes morals" tractaven sobre la tensió entre desig i deure viscuda per

protagonistes masculins, aquesta segona sèrie fixa l'atenció en dones joves en procés d'aprenentatge emocional. A **La mujer del aviador**, Anne i Lucie mostren dues facetes diferents d'aquesta educació sentimental. La primera constitueix l'eix vertebrador del film. És una dona independent, aparentment segura d'ella mateixa i del que vol. Surt d'una relació amb un home casat en què ella no tenia cap control sobre el decurs dels esdeveniments. En François troba una expiació fàcil, en tant que ell és més jove, inexpert, i permet que ella assumeixi la posició de poder dins la parella. Tanmateix, la reaparició de Christian posa al descobert les seves pors i la seva indecisió, que fan anar de cap el seu xicot. Lucie, en canvi, és una adolescent de quinze anys que, en principi, hauria de donar equilibri a l'equació i es presenta com una alternativa possible, però actua amb una determinació que deixa novament el François sense opcions.

El triangle amorós, latent o de fet, és un dels motius preferits de Rohmer. En aquest cas, sota l'aparença d'una història lineal, unidimensional, ens trobem amb tres triangles diferents: un format per Anne-François-Christian, amant i ex-amant; un segon, latent, compost per Anne-François-Lucie, i un tercer que es desenvolupa fora de camp i sobre el qual només podem fer conjectures: el triangle entre Anne, Christian, i la seva dona. En tots ells participa Anne, i constitueix el vèrtex de tots els conflictes que apareixen al llarg del film. Tot i això, la dona de l'aviador, que és l'única que no apareix a la pel·lícula, més que en una fotografia vella, té la capacitat de desequilibrar

tot aquest entramat com mai no ho podrien fer cap dels presents. El pes moral i emocional de l'esposa absent influeix sobre les reaccions de tots els personatges. Al mateix temps, forma part del McGuffin que Rohmer pren del seu admirat Alfred Hitchcock i refà dins el seu propi univers narratiu. Al cinema del realitzador francès, el McGuffin no és només un tret de sortida sense significació real per desencadenar una història, sinó que constitueix tot un entramat ocult d'històries i emocions que no s'arriben a mostrar de forma manifesta, però actuen com a teixit de fons. El McGuffin s'identifica en part amb l'atzar que governa la vida, i també amb els fils invisibles que mouen les persones en un determinat temps i espai, en una direcció o una altra.

Tot la seva condició de catòlic practicant, Rohmer no fa en cap cas judicis morals sobre els seus personatges, ni tracta d'orientar l'espectador cap un determinat posicionament. Al contrari, el seu objectiu és mostrar situacions –fragments escollits del continuum de la vida– amb el més rigorós realisme. O, més aviat, amb la major aparença de realitat possible. Les seves pel·lícules transcorren en una mena de temps suspès, explorant una anècdota mínima que el permeti mostrar “la complejidad dentro de la ingenuidad, lo dramático dentro de lo banal, lo excepcional dentro de lo cotidiano, así como la magia de los instantes privilegiados, la íntima palpación de la naturaleza y los tortuosos laberintos de la moral” (José Mª Carreño, “El síndrome Rohmer”, *El Independiente*, 29-09-1988, citat per Carlos F. Heredero i Antonio Santamarina a *Eric Rohmer*, Cátedra, 1991). L'elaborada xarxa de relacions de la pel·lícula n'és un clar exemple.

La mujer del aviador, de fet, està considerada una de les pel·lícules més simptomàtiques del seu director, en el sentit que en ella es donen amb fidelitat gairebé canònica tots els principis i estíls que caracteritzen la seva obra. És, d'alguna manera, el seu film més perfecte en tant que plasmació pràctica d'un cos teòric. Tots els elements de la posada en escena representen un esforç titànic per eliminar les mediacions entre la història i l'espectador: unitat temporal, escenaris i il·luminació naturals, so directe, supeditació al diàleg i l'expressió actoral enfront el muntatge simbòlic –amb predominància dels plans mitjans i les perspectives neutres–,

limitació del muntatge a una dimensió funcional i transparent. A tot això, convé afegir-hi la importància del fora de camp, que a **La mujer del aviador**, com a **La ventana indiscreta** de Hitchcock, esdevé un element fonamental de la trama: la dona de Christian, que dona títol al film, és allò que no es veu. La història que es conta és la de dos joves que tracten de endevinar, a partir del que veuen, què hi ha més enllà.

De la mateixa manera, el cinema d'Eric Rohmer vol mostrar l'invisible a partir del visible, tot traçant un mapa dels secrets de l'home corrent amb una simple instantània.

Magda Costa

Filmografia

Llargmetratges:

- 1959 - **Le Signe du Lion**
- 1963 - **La Carrière de Suzanne**. *Sèrie: Seis cuentos morales*
- 1965 - **Paris visto por... (Paris vu par...)**
Episodio: 'Place de L'Etoile)
- 1967 - **La coleccionista (La collectionneuse)**. *Sèrie: Seis cuentos morales*
- 1969 - **Mi noche con Maud (Ma nuit chez Maud)**. *Sèrie: Seis cuentos morales*
- 1970 - **(Le genou de Claire)**. *Sèrie: Seis cuentos morales*
- 1972 - **El amor después del mediodía (L'amour, L'après-midi)**. *Sèrie: Seis cuentos morales*
- 1975 - **La marquesa de O (Die Marquise Von O)**
- 1978 - **Perceval Le Gallois**
- 1980 - **La mujer del aviador (La femme de L'aviateur)**. *Sèrie: Comedias y Proverbios*
- 1981 - **(Le beau mariage)**. *Sèrie: Comedias y Proverbios*
- 1982 - **Pauline en la playa (Pauline a la plage)**. *Sèrie: Comedias y Proverbios*
- 1984 - **Las noches de la plena luna (Les nuits de la pleine lune)**. *Sèrie: Comedias y Proverbios*
- 1986 - **(Le rayon vert)**. *Sèrie: Comedias y Proverbios*
- 1986 - **(Quatre Aventures de Reinette et Mirabelle)**
- 1987 - **El amigo de mi amiga (L'ami de mon amie)**. *Sèrie: Comedias*

y *Proverbios*

- 1990 - **Cuento de Primavera (Conte de Printemps)**. *Sèrie: Los Cuentos de las Cuatro Estaciones.*
- 1991 - **Cuento de invierno (Conte d'Hiver)**. *Sèrie: Los Cuentos de las Cuatro Estaciones.*
- 1993 - **El árbol, el alcalde y la mediateca (L'Arbre, le maire et la mediatheque)**
- 1994 - **Les rendez-vous Paris**. *Sèrie: Los Cuentos de las Cuatro Estaciones.*
- 1996 - **Cuento de verano (Conte d'été)**. *Sèrie: Los Cuentos de las Cuatro Estaciones.*
- 1998 - **Cuento de Otoño (Conte d'automne)**. *Sèrie: Los Cuentos de las Cuatro Estaciones.*
- 2001 - **(L'anglaise et le duc)**
- 2004 - **(Triple agent)**

Curtmetratges:

- 1950 - **Journal d'Un Scélérat**
- 1951 - **Presentation/Charlotte et Son Steak**
- 1952 - **Les petites filles modèles**
- 1954 - **Bérénice**
- 1956 - **La sonate a Kreuzer**
- 1958 - **Véronique et son cancer**
- 1962 - **La Boulangère de Monceau**. *Sèrie: Seis cuentos morales*
- 1964 - **Nadja à Paris**
- 1966 - **Une étudiante d'aujourd'hui**
- 1968 - **Fermière à Mountfaucou**

Televisió:

- 1964 - **Les cabinets de physique au XVIIIème Siècle**
- 1964 - **Les métamorphoses du paysage**
- 1964 - **Les salons de Diderot**
- 1964 - **Perceval ou le conte du Graal**
- 1965 - **Don Quichotte de Cervantes**
- 1965 - **Les Histories Extraordinaires d'Edgar Allan Poe**
- 1965 - **Les caractères de La Bruyère**
- 1965 - **Entretien sur Pascal**
- 1965 - **Carl Theodor Dreyer**
- 1966 - **Victor Hugo: Les Contemplations**
- 1966 - **Le Celluloïd et le Marbre**
- 1968 - **Louis Lumière**

Es demana puntualitat. Es demana als espectadors que desconnectin els telèfons mòbils i qualsevol altre aparell acústic abans de començar la projecció. Gràcies.

Organitza

Cineclub Sabadell

Amb el suport de

Ajuntament de Sabadell

Hi col·labora

C/ d'en Font, 1, 08201 Sabadell,
www.cineclubsabadell.org